## De Stuurgroep Regionaal Arbeidsmarktbeleid Midden-Limburg:

Heeft ingestemd met de voorliggende Uitgangspuntennotitie regionale voorbereiding aanpak Nieuwe Inburgering Midden-Limburg 2020-2021.

Heeft de denktank VOI Midden-Limburg opdracht gegeven om:

1. De invoering van nieuwe inburgeringswet verder uit te werken en voor te bereiden;
2. Dit te doen op basis van deze uitgangspuntennotitie en de hierin opgenomen kaders voor beleid, organisatie en planning;
3. Met als resultaat, uiterlijk per eind 2020, een advies aan de stuurgroep over:

- Hoe de concrete inrichting van de nieuwe taken, nodig voor de uitvoering van de nieuwe Wet, eruit moet zien
- Welke concrete producten hiervoor dienen te worden ingekocht, uitgewerkt naar het niveau van gewenste inkoop (lokaal, (sub)regionaal) en niveau van uitvoering (zelf of via derden)
- De kostenraming hiervoor
- Het plan van aanpak voor de daadwerkelijke implementatie

Op basis van dit advies, dat via regionale voorbereiding vanuit Denktank VOI en in afstemming met de Beleidsgroep en het MT van de AMR tot stand komt, kan de stuurgroep dan besluiten nemen over de regionale inzet en inrichting en kunnen gemeenten besluiten nemen over de lokaal noodzakelijke en aanvullend gewenste inrichting en inzet.

# Uitgangspuntennotitie:
# Regionale voorbereiding aanpak Nieuwe Inburgering Midden Limburg 2020-2021

# Inhoudsopgave


**Aanleiding** Nog niet alles is duidelijk……..3
Regionaal samenwerken is van belang
Waarom een uitgangspuntennotitie?

**Hoofdstuk 1** **De stand van zaken Nieuwe Inburgering ……..4**
1.1 De Nieuwe Taken voor gemeenten……..4
1.2 De stappen die nodig zijn om te komen tot de inrichting……..4

**Hoofdstuk 2** **Vaststellen van de samenwerkingsafspraken……..6**
2.1 De onderdelen en schaal waarop wordt samengewerkt……..6
2.2 De Uitgangspunten voor beleid……..7
2.3 De inrichting van de samenwerkingsorganisatie……..8
2.4 De planning ……..9
2.5 Een duidelijke opdracht voor de Denktank VOI……..9

Bijlage 1…….. ..Uitgewerkt overzicht van de processtappen
Bijlage 2 ……Uitgewerkte Planning


Deze notitie is **samengesteld door** regio coördinator VOI* (Verander Opgave Inburgering) Midden Limburg van Divosa en **voorbereid met** de Denktank VOI ML die bestaat uit:

- Gemeente Cranendonck, Mirjam de Gruyter
- Gemeente Echt-Susteren, Kitty Ummels
- Gemeente Leudal, Geert Cuijpers,
- Gemeente Maasgouw, Wiel Honings en later Lion Wagemans
- MER Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein, Stephanie Jetten
- Gemeente Nederweert, Nancy Schroeten en Rachel Smeelen (later vervangen door Lars Damen)
- Gemeente Roerdalen, Nicole Walstock en later Dirk Winkelmolen
- Gemeente Roermond, Shari Berben en Wim Top
- Gemeente Weert, Lilian van Grimbergen en later Maurice Lamers

met advies van de Kansenverkenner René van Cruchten

# Aanleiding:

*Per 1 Januari 2022 is de invoering van een nieuwe Wet op de Inburgering voorzien. Met de invoering van die wet krijgen de gemeenten de regie terug op de inburgering en moeten zij gaan zorgen voor een goede begeleiding van inburgeraars (asielstatushouders, migranten en hun na-reizigers). Het doel is dat inburgeraars zo snel mogelijk gaan meedoen in de Nederlandse samenleving. De invoering betekent een forse taakverzwaring voor gemeenten. Het belang van een tijdige en goede voorbereiding is mede daarom van belang. De invoering is ook ingewikkeld omdat zij een integrale aanpak vergt waarbij meerdere taakvelden zijn betrokken. Mede daarom is de invoering van de Wet al twee maal verdaagd. In Midden Limburg is de voorbereiding al vanaf 2018 opgepakt vanuit de samenwerking in de Arbeidsmarktregio. Er is hierdoor al een goed beeld van wat inhoudelijk te verbeteren is en wat de richting van de nieuwe invulling moet zijn.*

## Nog niet alles is duidelijk

Een aantal zaken rondom de wetgeving en de (financiering van de) uitvoering is op dit moment nog onduidelijk:

- De indiening van de Wet bij de Tweede kamer moet nog plaats vinden. Het ontwerp is recent naar de Raad van State gestuurd en zal na aanpassing op basis van de behandeling daar, naar verwacht voor het zomerreces, naar de Kamer gaan.
- Via een Besluit inburgering en de Regeling inburgering, moeten diverse uitvoeringszaken nog geregeld worden (zoals handhaving, de gegevensuitwisseling en de ICT). De uitwerking van deze lagere regelgeving gaat binnenkort in consultatie en wordt ook in de laatste helft van 2020 pas verwacht.
- Tot slot zal ook pas in de voorjaarsnota duidelijk worden welke financiële middelen voor de lokale uitvoering door gemeenten beschikbaar komen.

Al deze onduidelijkheden hebben invloed op de te maken beleidskeuzen en de invulling van de daadwerkelijke (regionale) aanpak.

## Regionaal samenwerken is van belang

De gemeenten moeten op 1 Januari 2022 klaar zijn. Het is daarom toch nodig, ondanks de onduidelijkheden, nu de verdere voorbereiding op te nemen. In de Arbeidsmarktregio ML werken we met 8 gemeenten nauw samen op de terreinen die de Nieuwe inburgering raken: Taakstelling huisvesting statushouders, Inburgering, Onderwijs en Arbeid. Alle gemeenten krijgen dezelfde taken. Het samen voorbereiden is efficiënt, bundelt en gebruikt aanwezige kennis en zorgt voor verbinding met de regionale mogelijkheden en initiatieven. Gezamenlijke inkoop van producten is naar verwachting goedkoper. Tot slot zal het ook zo zijn, dat de omvang van de specifieke doelgroepen in de Nieuwe inburgering maakt dat uitvoering van taken soms alleen haalbaar zal zijn in samenwerking. De keuzen met betrekking tot wat regionaal en wat lokaal nodig is en gewenst wordt, kunnen dus het best gezamenlijk worden voorbereid.

## Waarom een uitgangspuntennotitie voor de verdere voorbereiding?

Het doel van deze ”uitgangspuntennotitie regionale voorbereiding aanpak Nieuwe Inburgering Midden-Limburg 2020-2021” is drieledig:

Een gezamenlijk beeld hebben van de huidige stand van zaken voor wat betreft de nieuwe Inburgeringswet. Specifiek:
- De nieuwe taken voor gemeenten
- De stappen die nodig zijn om te komen tot de inrichting van de uitvoering

Het maken van afspraken voor een gezamenlijke voorbereiding. Specifiek:
- De onderdelen waarop wordt samengewerkt
- De uitgangspunten voor beleid
- De inrichting van de samenwerkingsorganisatie
- De planning

Het beleggen van een duidelijke opdracht voor deze verdere gezamenlijke voorbereiding

# Hoofdstuk 1 De stand van zaken Nieuwe Inburgeringswet

## 1.1. De Nieuwe taken voor gemeenten

*De gemeente krijgt in de nieuwe wet een **aanbodplicht** voor een aantal specifiek benoemde onderdelen:*

- Het uitvoeren van een Brede Intake
- Het afnemen van een leerbaarheidstoets
- Het vaststellen van een Participatie en Inburgerings Plan (PIP)
- Het monitoren van de voortgang
- Het aanbieden van drie leerroutes op maat van de inburgeraar
  Onderwijsroute (tot 27 jaar gericht op instroom in regulier onderwijs)
  B1-route (alle inburgeringsplichtigen vanaf 27 jaar gericht op instroom in werk)
  Zelfredzaamheidsroute (vangnet, voor inburgeraars die niet kunnen voldoen aan de eisen voor de overige routes)
- Module Arbeid en Participatie (MAP)
- Participatie Verklarings Traject (PVT)
- Maatschappelijke begeleiding
- Financieel ontzorgen
- Handhaving van de resultaat- en inspanningsverplichtingen

*De aanbodplicht van de gemeente verschilt per inburgeringsdoelgroep*.
In schema:

| Aanbod | Asielstatushouders | Gezins- en overige migranten |
|---|---|---|
| Begeleiding bij Inburgering (Intake en leerbaarheidstoets, PIP, advies, voortgangsgesprekken) | x | x |
| Alfabetisering (voor zover opgenomen in PIP) | x | |
| Eén van de drie leerroutes incl. KNM | x | |
| MAP | x | x |
| PVT | x | x |
| In het PIP opgenomen afspraken over aanbod voor (andere) participatie componenten | x | x |
| Maatschappelijke begeleiding | x | |
| Ontzorging | x | |

## 1.2. De stappen die nodig zijn om te komen tot de inrichting van de uitvoering

*Het Ministerie van SoZaWe heeft een **procesbeschrijving** ontwikkeld om de inburgeringsketen inzichtelijk te maken.* Deze bestaat uit 5 opeenvolgende stappen:
Stap 1. Het vaststellen van de inburgeringsplicht
Stap 2. Voorbereiding op de inburgering (voorinburgering)
Stap 3. Afnemen van de Brede intake en vaststellen van het PIP
Stap 4. Inburgeren en participeren
Stap 5. Afronden van de inburgering

***In bijlage 1*** is een overzicht opgenomen waarin de afzonderlijke stappen en de daarbij horende rol van de gemeente is beschreven.

# Hoofdstuk 2 Vaststellen van samenwerkingsafspraken.

## 2.1. De onderdelen en schaal waarop in de voorbereiding wordt samengewerkt

| **Onderdeel** | **Schaal** | **Gealfabetiseerd asielzoeker** | | **Niet-gealfabetiseerd asielzoeker** | **Gezins- en overige migrant** |
|---|---|---|---|---|---|
| **Beleidsvoorbereiding** | **Regionaal** | **v** | | **v** | **v** |
| **Voorbereiding inkoop en aanbesteding** | **Regionaal** | **v** | | **v** | **v** |
| **Producten:** | | **B1 route** | **Onderwijs-route** | **Z route** | |
| Inzet kansenverkenner | Regionaal | | | | |
| Begeleiding bij inburgering (leerbaarheid, intake, PIP, voortgang) | Lokaal | V | V | V | V |
| Alfabetisering | (sub)Regionaal | | | V | |
| B1 route | (sub)Regionaal | V | | | |
| Taalschakeltraject (onderwijsroute) | (sub)Regionaal | | V | | |
| Taalcursus lager niveau (Z route) | (sub)Regionaal / Lokaal | | | V | |
| KNM | (sub)Regionaal / zelf | V | V | V | |
| MAP | Lokaal / (sub)regionaal | V | | V | V mits bijstand |
| PVT | Lokaal | V | V | V | V |
| Maatschappelijke begel. | Lokaal | V | V | V | |
| Ontzorgen en omgaan met geld | Lokaal | V | V | V | |
| Informele taal begeleiding/ taal en taalles | Lokaal | V | V | V | V |
| Thema's | | | | | |
| (Vrijwilligers)werk | Lokaal (sub)regionaal | V | V | V | V |
| Digitale vaardigheden | Lokaal/ (sub)Regionaal / | V | V | V | |
| Sociaal netwerk (sport, cultuur, gezondheid, etc.) | Lokaal | V | V | V | V |
| Wegwijs in de gemeente en informatie volgens basislijst | Lokaal | V | V | V | V |
| Ontmoeting met Nederland en de Nederlanders | Lokaal (sub )regionaal | V | | V | V |
| Cultuuruitwisseling (met ketenpartners) | Lokaal (sub )regionaal | V | | V | V |
| Advies over taaltraining en participatie | Lokaal | V | V | V | V |

## 2.2. De uitgangspunten voor beleid

***Gezamenlijke voorbereiding op basis van ervaringen van inburgeraars zelf***
In de Arbeidsmarktregio Midden-Limburg is al in 2018, op basis van een startnotitie, begonnen met de gezamenlijke voorbereiding op de nieuwe wet. Er is een denktank Veranderopgave Inburgering (VOI) samengesteld van beleidsambtenaren en specialisten op inburgering uit alle 8 gemeenten. Zij zijn begonnen met het in beeld brengen van *de ervaringen van de doelgroep zelf.* Alle gemeenten hebben ingeburgerde inwoners in de eigen gemeente geïnterviewd. De bevindingen zijn geanalyseerd en verwerkt in een presentatie. De presentatie is gedeeld in *werksessies* met consulenten van gemeenten en COA medewerkers. Op basis van deze werksessies zijn *conclusies* getrokken en is *een eerste opzet gemaakt voor een ideale inburgeringsroute: klantreis* inburgering. Vervolgens zijn in Echt (MER), Weert (Weert, Nederweert en Cranendonck) en Roermond (Roermond en Leudal) sub-regionaal werksessies gehouden met *ketenpartners*. In deze sessies zijn de bevindingen en de conclusies besproken en zijn commentaar en suggesties opgehaald. Dit hele voorbereidingsproces heeft geleid tot een beeld van hoe een ideale “klantreis inburgering” eruit zou moeten zien en heeft uitgangspunten voor beleid opgeleverd waarvoor bij beleid en uitvoering draagvlak is.

***In de ideale inburgeringsroute is de aanpak erop gericht dat:***
- inburgeraars en hun mogelijkheden voor meedoen in Nederland ***direct in beeld*** komen en blijven
- er sprake is van ***activering vanaf dag 1***
- ***de keten*** (van AZC tot aan meedoen in de gemeente ) ***naadloos*** is afgestemd ***op de maat*** van de inburgeraar
- ***het resultaat van de inburgering wordt verbeterd*** (meer mensen doen vanaf het begin mee, sluiten de inburgering op niveau af en kunnen voor einde inburgering op eigen benen staan)

Dit betekent voor de inrichting dat er ***in elke fase van de inburgeringsroute (AZC/ huisvesting/ gemeente) sprake is van:***
- Een ***vast aanspreekpunt***:
  Dat hoeft niet dezelfde persoon te zijn, maar het aanspreekpunt draagt wel warm over naar het aanspreekpunt van de volgende fase en stemt af met de overige trajectpartners
- Een ***Brede Intake:***
  De inhoud van in beeld te brengen thema’s raakt alle leefgebieden en ligt vast. Gaande het traject wordt de intake geactualiseerd en aangevuld door elk aanspreekpunt
- Een ***Persoonlijk Plan van Aanpak:***
  Op basis van de intake worden afspraken vastgelegd voor het te volgen inburgeringstraject.
- De organisatie van een ***Aanbod op maat:***
  De voortgang wordt gemonitord en aangepast op basis van de resultaten en mogelijkheden

***In elke fase is er inhoudelijk aandacht voor de navolgende thema's***

- Ontmoeting met Nederland en de Nederlanders
- Cultuuruitwisseling (met ketenpartners)
- Informatie (basislijst hiervoor is opgesteld)
- Taal en taalles
- Werk
- Positieve Gezondheid en eigen kracht
- Omgaan met geld en ontzorging
- Ontwikkeling van digitale vaardigheden

Deze uitgangspunten uit de regionale voorbereiding sluiten bijna naadloos aan bij de bedoeling van de nieuwe wet. Diverse onderdelen die in het nieuwe stelsel verplicht gaan worden, zoals de Brede Intake, het PIP, de Leerbaarheidstoets, de Leerroutes naar niveau, komen letterlijk terug als belangrijke speerpunten voor een betere aanpak. De opgehaalde uitgangspunten voor beleid en de vertaling naar de ideale klantreis inburgering kunnen daarom gelden als inhoudelijk leidraad voor de verdere uitwerking van beleid en inrichting. Op maat en wens kan elke gemeente later bij de uitwerking invullen welke thema's men meeneemt en in welke fase. Door welke partij men wil laten uitvoeren en of die uitvoering samen met andere gemeenten zal worden ingericht.

## 2.3. De inrichting van de samenwerkingsorganisatie

Om de verdere voorbereiding vorm te geven zijn afspraken nodig over:

- *De inrichting van de projectorganisatie (wie doet wat?)*
- *De intergemeentelijke samenwerking*
- *Een duidelijke opdracht*

Bij de voorbereiding op de Nieuwe Inburgering is tot nu toe aangehaakt bij de structuur van de Regionale Arbeidsmarkt Midden Limburg. De regio-coördinator ter ondersteuning van de gemeenten op de inburgering vanuit Divosa, is daarbij ook aangehaakt. Aanvullend op- en in afstemming met deze structuur, is een aparte Denktank VOI gevormd. Hierin zijn specialisten op inburgering, vanuit alle acht de aangesloten gemeenten en de MER, samengebracht. In de Denktank is de voorbereiding opgenomen, zijn adviezen voorbereid en waar aan de orde, doorgeleid ter besluitvorming. De betreffende medewerkers zijn ingewerkt op het thema en zijn binnen de eigen gemeente het centrale aanspreekpunt over inburgering. Via hen is de interne afstemming binnen de gemeenten ingevuld (bestuurlijk en ambtelijk mbt de aanpalende beleidsterreinen).

Het ligt voor de hand om ook in de volgende fase, die gericht is op verdere voorbereiding en uitwerking van de regionale aanpak en de inrichting van de uitvoering, deze lijn voort te zetten. Daarmee aan te haken bij de structuur van de Arbeidsmarktregio Midden Limburg. De bestaande Denktank VOI dan, onder regie van de regio coördinator vanuit Divosa , in te zetten voor de verdere voorbereiding. De advisering loopt dan via de bestaande structuur van besluitvorming in de Arbeidsmarktregio: Een advies via de beleidsgroep, naar het managementoverleg ter vaststelling door de stuurgroep. Daar waar de portefeuilleverdeling voor specifieke onderwerpen in gemeenten afwijkt (Participatie/ Inburgering/ Educatie), wordt afstemming georganiseerd.

## 2.4. De planning

Het einddoel van de gezamenlijke voorbereiding is dat alle 8 de aangesloten gemeenten, per 1 januari 2022, klaar zijn om de Nieuwe wet op alle onderdelen, uit te voeren. Dat voor deze uitvoering lokaal gebeurt wat lokaal kan en het beste is, dat (sub)regionaal gebeurt wat (sub)regionaal kan en het best is. In het vorige hoofdstuk is beschreven wat de gemeentelijke taken worden. Voor de daadwerkelijke inrichting van de uitvoering van deze taken zijn verschillende vormen van invulling mogelijk. De gezamenlijke voorbereiding is erop gericht dat gemeenten de voor hun gemeente, per taak, meest gewenste vorm, voorzien van voldoende inhoudelijke onderbouwing en kennis, kunnen kiezen. Daarbij zijn per onderdeel alle niveaus van samenwerking mogelijk, van geheel regionaal, tot sub-regionaal of lokaal. Om de uitvoering op tijd klaar te hebben is er veel te organiseren en te doen. **In bijlage 2** is in schema in beeld gebracht en gepland wat er moet gebeuren om de uitvoering op tijd gereed te hebben voor zowel het primaire als het secundaire proces.

De planning is erop gericht om eind 2020, via de lijn van Beleidsgroep en MT aan de stuurgroep Regionaal arbeidsmarkt Beleid, een concreet advies voor te leggen met keuzen voor de daadwerkelijke inrichting van de Nieuwe Inburgering , inclusief de daarbij passende inkoop van de leerroutes en de aanpalende producten als Brede intake, MAP, PVT en leerbaarheidstoets. Dit uitgewerkt naar niveau van samenwerking (regio, sub regio, gemeente) en uitvoering (zelf of door derden).

## 2.5 Een duidelijke opdracht voor de Denktank VOI

Voorgesteld wordt aan de Stuurgroep Regionaal Arbeidsmarktbeleid Midden-Limburg om de denktank VOI Midden-Limburg de opdracht te geven om

1. De invoering van nieuwe inburgeringswet verder uit te werken en voor te bereiden;
2. Dit te doen op basis van deze uitgangspuntennotitie en de hierin opgenomen kaders voor beleid, organisatie en planning;
3. Met als resultaat, uiterlijk per eind 2020, een advies aan de stuurgroep over:

- Hoe de concrete inrichting van de nieuwe taken, nodig voor de uitvoering van de nieuwe Wet, eruit moet zien
- Welke concrete producten hiervoor dienen te worden ingekocht, uitgewerkt naar het niveau van gewenste inkoop (lokaal, (sub)regionaal) en niveau van uitvoering (zelf of via derden)
- De kostenraming hiervoor
- Het plan van aanpak voor de daadwerkelijke implementatie

Op basis van dit advies, dat via regionale voorbereiding vanuit Denktank VOI en in afstemming met de Beleidsgroep en het MT van de AMR tot stand komt, kan de stuurgroep besluiten nemen over de regionale inzet en inrichting en kunnen gemeenten besluiten nemen over de lokaal noodzakelijke en aanvullend gewenste inrichting en inzet